OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ 9.11.2026
Kulttuuriasiainneuvos Hanna Koskimies
Hallitussihteeri Elina Anttila

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

HE 115/2026 vp; LISÄSELVITYS SIVISTYSVALIOKUNNALLE KOSKIEN VARHAISIÄN KASVATUSTA TAITEEN PERUSOPETUKSESSA

Eduskunnan sivistysvaliokunta on 5.11.2026 pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lisäselvityksen koskien varhaisiän kasvatusta taiteen perusopetuksessa sekä pyytänyt ministeriötä samalla esittämään mahdollisen lausumaehdotuksen sen varmistamiseksi, että varhaisiän kasvatuksen jatkuvuus osana taiteen perusopetusta tulee lakiuudistuksessa turvatuksi. Lisäksi sivistysvaliokunta on pyytänyt ministeriöltä selvitystä mahdollisista asiaan liittyvistä valtiontaloudellisista vaikutuksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö viittaa 5.11.2026 sivistysvaliokunnalle toimittamaansa asiantuntijalausuntoon ja korostaa edelleen, että hallituksen esityksessä ei ehdoteta säädettävän erikseen varhaisiän taiteen perusopetuksesta. **Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan varhaisiän kasvatuksen aseman säilyminen osana taiteen perusopetusta voidaan turvata opetussuunnitelman perusteissa ilman muutoksia hallituksen esitykseen sisältyviin säännösehdotuksiin.**

Opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotus

Mikäli valiokunta pitää lausuman antamista asiassa tarpeellisena, ministeriö ehdottaa valiokunnan harkittavaksi seuraavaa lausumaa: "***Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa uudistuksen vaikutuksia ja edistää varhaisiän taidekasvatuksen säilymistä osana taiteen perusopetusta."***

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista määrääminen kuuluu Opetushallituksen toimivaltaan. Valmentavan varhaisiän taidekasvatuksen huomioon ottaminen opetussuunnitelman perusteissa ei edellytä muutoksia hallituksen esitykseen sisältyviin säännöksiin, minkä vuoksi **ehdotuksella ei arvioida olevan valtiontaloudellisia vaikutuksia.**

Opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksen perustelut

Opetussuunnitelman perusteita valmistellaan parhaillaan Opetushallituksen johdolla ja laajassa yhteistyössä taiteen perusopetuksen eri taiteenalojen asiantuntijoiden kanssa. Tähän mennessä tehdyn valmistelutyön pohjalta Opetushallitus on ehdottanut, että *osa* nykyisestä laajasti ymmärretystä (0–6 v.) varhaisiän kasvatuksesta sisältyisi jatkossa taiteen perusopetuksen 50 opintopisteen laajuiseen oppimäärään ns. *alkuvaiheen opintoina*. Nämä opinnot olisivat siten huomioitavissa myös vahvistettaessa valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävää opetustuntimäärää. **Ministeriön käsityksen mukaan *merkittävä osa* nykyisestä varhaisiän taidekasvatuksena järjestettävästä opetuksesta sisältyisi jatkossa näihin alkuvaiheen opintoihin.**

Opetus- ja kulttuuriministeriö kannattaa Opetushallituksen 5.11.2026 sivistysvaliokunnalle toimittamassa lausunnossa tekemää ehdotusta *valmentavan varhaisiän taidekasvatuksen* sisällyttämisestä opetussuunnitelman perusteisiin. Ehdotuksen mukaan koulutuksen järjestäjä voisi halutessaan päättää valmentavan opetuksen tarjonnasta paikallisessa opetussuunnitelmassa. Ministeriö on tehnyt vastaavanlaisen ehdotuksen 5.11.2026 antamassaan lausunnossa.

Nykyisen varhaisiän kasvatuksen kokonaisuus tulisi siten opetussuunnitelman perusteissa katetuksi kokonaisuudessaan alkuvaiheen opintojen sekä ns. valmentavien varhaisiän opintojen kautta. **Valmentavien varhaisiän opintojen sisällyttäminen opetussuunnitelman perusteisiin turvaisi näin ollen opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa tällä hetkellä järjestettävän, *kaiken laajasti ymmärretyn varhaisiän taidekasvatuksen jatkuvuuden osana taiteen perusopetuksen kokonaisuutta.***

Ministeriö korostaa lisäksi, että lainsäädäntö ja opetussuunnitelman perusteet koskevat kaikkea taiteen perusopetusta riippumatta koulutustoiminnan rahoitusmalleista. Opetustuntikohtaista valtionosuutta osoitetaan vain osalle koulutuksen järjestäjistä. Varhaisiän taidekasvatusta, kuten esim. musiikkileikkikoulutoimintaa järjestetään ministeriön käsityksen mukaan tällä hetkellä erittäin laajasti myös niissä taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa, joiden toimintaa ei rahoiteta valtionosuuksilla. Valtionosuusrahoituksen puuttuminen ei siten näyttäydy esteenä tämän toiminnan järjestämiselle, eikä tämän toiminnan keskimääräisessä hintatasossa myöskään näyttäisi olevan merkittäviä eroja eri rahoituspohjalla toimivissa oppilaitoksissa.

Uudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on selkeyttää taiteen perusopetuksen koulutusmuodon rakennetta sekä vahvistaa taiteen perusopetuksen asemaa osana suomalaista koulutusjärjestelmää. Taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden laskennalliseksi perusteeksi ilmoitettavien opetustuntien tulee olla opetusta, joka vastaa taiteen perusopetuksen koulutusmuodon tarkoitusta ja tavoitteita. Opetussuunnitelman perusteissa määrättäisiin jatkossakin taiteen perusopetuksesta ehdotetun lain 1 §:ssä tarkoitetusta koulutuksesta. Siten opetussuunnitelman perusteissa mahdollisesti määrätyn valmentavan varhaisiän taidekasvatuksen toteutuneet opetustuntimäärät ja oppilasmäärät otettaisiin huomioon harkittaessa taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden perusteeksi vahvistettavaa opetustuntimäärää.

Verohallinto on antanut ohjeen koulutustoiminnan arvonlisäverotuksesta (VH/311/00.01.00/2026, 16.6.2026). Ohjeen 3.4.1. luvun mukaan *taiteen perusopetuksen järjestäjän opetussuunnitelman mukaiset koulutukset ovat arvonlisäverolaissa tarkoitettuja lain nojalla annettavia koulutuksia, jotka ovat arvonlisäverottomia.* Ministeriön näkemyksen mukaan valiokunnan käsiteltävänä oleva hallituksen esitys ei sisällä sellaisia ehdotuksia, joiden voitaisiin katsoa muuttavan varhaisiän kasvatuksen arvonlisäverotuksellista asemaa nykytilaan verrattuna.